

Jan Andrzej Bogusławski 1910-1982

Jan A. Bogusławski urodził się 12 maja 1910 r. w Warszawie, w rodzinie Lucjana Antoniego (ur. 1876), przemysłowca, i Haliny z Sierzputowskich. W latach 1919–1927 uczył się w Państwowym Gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie, tam uzyskał maturę w roku 1927. Od 1927–1933 studiował na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej od 1933 rozpoczął praktykę w pracowni architekta Antoniego Dygata. W roku 1934 wyjechał do Paryża na studia podyplomowe w École des beaux-arts.

W swojej pracy architektonicznej zajmował się projektami wnętrz i mebli, a także tematyką mieszkalnictwa, jak i budynków użyteczności publicznej oraz architekturą sakralną. Prowadził także działalność dydaktyczną na uczelniach artystycznych w Warszawie i Poznaniu.

W 1937 otrzymał Grand Prix na Wystawie Światowej w Paryżu za Wnętrze Weekendowe a w 1939 Grand Prix na Wystawie Światowej w Nowym Yorku za wnętrza pawilonu polskiego.

W 1936 roku powołany do odbycia służby wojskowej, po jej odbyciu został mianowany na stopień podporucznika ze starszeństwem z od 1 stycznia 1936 r. i 79. lokatą w korpusie oficerów rezerwy łączności.

W sierpniu 1939 zostaje zmobilizowany do Pułku Radiotelegraficznego w Warszawie i prawdopodobnie wcielony do kompanii radio nr 7, która została przydzielona do Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew” w rejonie Olecka. Ostatecznie trafił do Grupy „Polesie” gen. F. Kleeberga, uczestniczył w bitwie pod Kockiem. Po kapitulacji 6 października 1939 r. zostaje wzięty do niewoli i pierwotnie trafił Oflagu w Weilburgu nad rzeką Lahn, gdzie zostaje mu przydzielony numer jeniecki 512/IXA i ostatecznie, prawdopodobnie w maju 1940 roku zostaje przewieziony do Oflagu IIC Woldenberg, gdzie przebywał aż do ewakuacji czyli do dnia 25 stycznia 1945 r.

Nieomal bezpośrednio po przybyciu do Woldenbergu z Oflagu w Weilburgu wraz z grupą jeńców pasjonatów teatru i poezji, a w tym Andrzeja Nowickiego, Adama Landy, Henryka Rostworowskiego, Kazimierza Rudzkiego, Jerzego Staniszkisa włącza się w organizację teatru obozowego i w konsekwencji w jego dalsze prowadzenie. Projektował scenografię i kostiumy do wielu sztuk, w tym i do spektaklu „Śliczna Krakowianka”, w którym m.in. projekt kukły Jego projektu zawierał symbole polityczne związane z porażkami na froncie wschodnim. Po paru przedstawieniach Niemcy przerwali wystawianie sztuki dopatrując się, zamierzonych symboli politycznych.

W ramach tzw. „Uniwersytetu Woldenberskiego” i Wyższego Kursu Nauczycielskiego prowadził wykłady z dziedziny architektury zarówno klasycznej jak i współczesnej.

Według Jego projektów i pod Jego okiem powstawało wiele artystycznych przedmiotów użytkowych wykonywanych z metalu, rogu, kości i innych dostępnych w obozie materiałów.

Powojenny okres pracy zawodowej Jana Bogusławskiego związany był początkowo z działalnością w Biurze Odbudowy Stolicy (1945–1949). W latach 1949–1951 w Centralnym Biurze Projektów Architektonicznych i Budowlanych, od roku 1951 do 1954 w biurze Miastoprojekt Południe, a w latach 1954–1965 w Miastoprojekt Śródmieście, jako samodzielny projektant. Do połowy lat 50. współpracował z arch. Józefem Łowińskim, później z arch. Bohdanem Gniewiewskim.

W 1955 Jan Bogusławski wygrał konkurs architektoniczny na projekt odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, otrzymał II nagrodę równorzędną (pierwszej nie przyznano, a równorzędną otrzymał arch. Romuald Gutt).

1 maja 1955 roku zorganizował pracownię PKZ „Zamek”, która rozpoczęła badania i studia historyczne pod kątem późniejszej odbudowy, zbierała materiały archiwalne i na

ich podstawie prowadziła inwentaryzację Zamku oraz opracowywała projekt jego odbudowy. Mimo braku decyzji o odbudowie całego zespołu zamkowego powstały jego fragmenty: piwnice gotyckie, sala o dwóch słupach, Biblioteka Stanisławowska, skrzydło Bacciarellego, kuchnie królewskie. Realizacja odbudowy całości bryły Zamku rozpoczęła się w styczniu 1971. Kierował pracami jako generalny projektant odbudowy Zamku, do 1976 roku, kiedy ukończono odbudowę bryły Zamku. Od 1971 był także członkiem Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie.

W latach 1945–1949 wykładał na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. W okresie od 1950 r. do 1955 r. prowadził zajęcia na Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu) i równolegle (1952–1955) na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie z zakresu projektowania mebli i wnętrz. W latach następnych kontynuował działalność dydaktyczną na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, gdzie od 1954 r. wykładał w Katedrze Projektowania Budynków Użyteczności Publicznej. W 1957 r. otrzymał nominację na docenta, w 1969 r. na profesora nadzwyczajnego, a w 1975 r. profesora zwyczajnego.

Do najważniejszych realizacji i projektów profesora należały: kościół w Stalowej Woli, Gorajcu i Stegnach w Warszawie, opery w Madrycie, Budapeszcie i Lipsku, wnętrza Rady Ministrów i pałacu prezydenckiego, zespoły mieszkaniowe „Złota” i „Czerniakowska”, pawilony „Chemia”, „Zodiak” czy „Gruba Kaśka”.

Miał trzech synów, Marcina – architekta, Piotra – fizyka i Jerzego Witolda także architekta.

W uznaniu Jego twórczości został uhonorowany wieloma odznaczeniami i wyróżnieniami, w tym m.in. Krzyżem Komandorskim OOP, nagrodą Grand Prix na Wystawie Światowej w Paryżu (1937), Państwowa Nagrodą Artystyczną II stopnia oraz honorowymi Nagrodami SARP.

Zmarł 3 maja 1982. Został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (kwatery 39-2-17,18)

*Opracował Jerzy Witold Bogusławski, syn Jerzego,
na podstawie dostępnej literatury, a w tym:
Culture.pl, Jerzy Bogusławski 2016,
„Oflag IIC – to brzmi jak tajemnica” wyd. drugie, Falenty 2021.
Oflag IIC, Wspomnienia Jeńców, Warszawa 1984*